

اصل تساوی سلاح‌ها در حقوق ایران با ناکید بر قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲

ارسالان اشرافی^۱

چکیده

اصل برابری سلاح‌ها از اجزاء مهم یک دادرسی عادلانه به شمار می‌رود و بدین معنا است که در جریان دادرسی شرایطی فراهم گردد تا هر یک از طرف‌های دعوا، بتواند ادعای خود را در شرایطی مطرح سازد که او را نسبت به طرف مقابل خود به گونه‌ای اساسی در وضعیت نامناسب‌تری قرار ندهد. مقنن در قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ سعی کرده که با الهام از حقوق کشورهای اروپایی به ویژه فرانسه، بعضی از مقررات این قانون را بر پایه‌ی این اصل استوار سازد و به امکانات دفاعی برابر، برای طرف‌های دعوا نظر داشته است. با وجود آن که قانون‌گذار ایران اصل تساوی سلاح‌ها را به عنوان یکی از مهم‌ترین لوازم دادرسی عادلانه در نظام کیفری ایران به صراحت پیش‌بینی ننموده و لیکن با تأمل در مواد این قانون به ویژه مواد ۲ تا ۶ آن، مصادیق و جلوه‌های اصل تساوی سلاح‌ها و به طور کلی شاخص‌های دادرسی منصفانه و رعایت آن‌ها در دادرسی کیفری قابل توجه است. حمایت‌هایی نظیر حق برخورداری متهم از مساعدت وکیل، حق اطلاع و دسترسی متهم بر ادله اثبات دعوا، حق برخورداری از تسهیلات و مهلت کافی برای تهیه دفاعیه و دسترسی برابر، حق تقاضای احضار و پرسش و پاسخ از شهودله و علیه، امتناع از رسیدگی در صورت وجود قرابت بین یکی از اصحاب دعوا و مقام تحقیق و رسیدگی، اصل برائت و برابری در مقابل دادگاه، در این قانون بیان شده که همگی موجب تعدیل نابرابری امکانات بین مرجع تعقیب و متهم می‌شوند ولی از طرف دیگر وجود مواردی از قبیل تجمیع اختیار تعقیب و تحقیق در مقام واحد، عدم وجود قاضی ارجاع، عدم استقلال کامل بازپرس از دادستان و عدم اثبات ادعا از سوی دادستان در جلسه علنی دادگاه، موجب نقض اصل دادرسی منصفانه و تساوی سلاح‌ها در این قانون شده است.

واژگان کلیدی: اصل تساوی سلاح‌ها، دادرسی عادلانه، طرف‌های دعوا، قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲.

۱ - دکتری حقوق، رئیس دانشگاه علمی کاربردی و معاون منابع انسانی دادگستری کل استان فارس
amoozesh.fars@yahoo.com